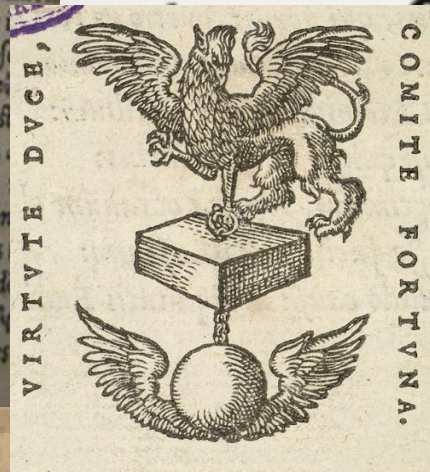
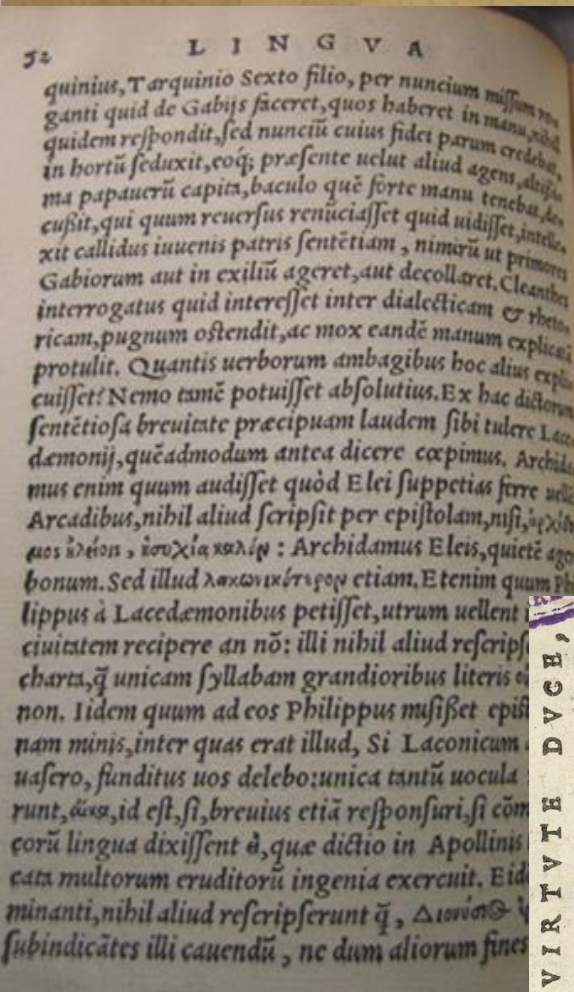

Renewal and Decline of Italian Typography Art in the 16th Century

Gryphus' basel italic, in a 1538 edition of Erasmus *Lingua*, Lyon.
Engraver : Peter Schoffer

1. Roman type of engraver Nicholas Jenson, 1472, Venice

quibus legibus exlex. Cæcilius in Sarpasomene: Quid nar-
ras barbare cum idomitibus moribus illitterate illex es. Sisæna
li. iiii. Armis equis cōmeatibus nos magis iuuerunt exleges
& minus honore dignos putabitis. M. T. p Siluentio: Non
quo illi aut exlegē ullā: aut causam pecūiæ publicæ contem-
ptā atq; abiectam putarunt.

Lurchones dicti sunt a lurchando. Lurchare est cum auiditate
cibum fumere. Luc. saty. li. ii. Nam quid metino subiecto
q; huic opus signo uel lurcharet lardum & carnaria faretrū
parum conficeret. Pomponius siris lapathiū nullā utebat:
lardum lurchabat lubens. Plautus in Persa: Perennis herbæ
lurcho edax furax fugax. Luc. sat. li. v. Viuite lurchōes: cōe
dones uiuite uentres. Varro in Eumenidibus: Contra cum
p faltepisia & cum flora lurchare astrepis.

2. Aldus Manutius' italic, in a 1501 edition of *Virgil*,
Venice. Engraver: Francesco Griffo

*Nos patriam fugimus, tu Tityre lentus in umbra
Formosam resonare doces Amarillyda sylvas.
O Melibæe, deus nobis hæc omnia fecit.
Nanque erit ille mihi semper deus, illius aram
Sæpe tener nostris ab oculibus imbuet agnus.
Ille meas errare boues, ut ærnis, et ipsum
Ludere, quæ uellem, calamo permisit agresti.
Non equidem inuideo, miror magis, undique totis
Vsq; adeo turbatur agris, en ipse capellas
Protinus æger ago, hanc etiam uix Tityre ducō.
Hic inter densas corylos modo nanque gemellos,
Sæpe gregis ab silice in nuda comix a reliquit.
Sæpe malum hoc nobis, si mens non leua fuisset.
De cælo tactas memini prædicare quercus.
Sæpe sinistra caua prædixit ab ilicæ cornix.
Sed tamen, iste deus qui sit, da Tityre nobis.
Vrbem, quam dicunt Romam, Melibæe putauit
Suluis ego huic nostræ similem, quo sæpe solennis*

DIGESTORVM
SEV PANDECTARVM
LIBRI QVINQVAGINTA
EX FLORENTINIS
PANDECTIS RE
PRÆSENTATI.

FLORENTIAE

In officina Laurentii Torrentini DVICALIS Typographi.

MDLIII

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

VLP. LIBRO SINGULARI DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

DE OFFICIO PRAEF. VIGILVM

3. *Digestorum seu Pandectarum libri quinquaginta ex Florentinis Pandectis repraesentati*, in officina Lorenzo Torrentino, Florence, 1553. Engravers: Robert Granjon, Pierre Haultin, Michel Du Boys (?)

DOMINI NOSTRI SACRATISSIMI PRINCIPIS IUSTINIANI IVRIS ENVM
CLEATI EX OMNI VETERE
IVRE COLLECTI DIGESTORVM SEV PANDECTARVM
LIBER PRIMVS.

DE IVSTITIA ET IVRE

VLP. LIBRO PRIMO INSTITVTIONVM

VRIO PERAM DATVRVM PRVS NOS
le oportet unde nomen iuris descendat. Est
autem à iustitia appellatum: nam, ut eleganter
Celsus definit, ius est ars boni et aequi cuius
merito quis non sacerdos appellet. Iustitiam
namque colligit et boni et aequi notitiam pro-
temur: eorum ab iniquo separantes, licitum ab
illicito dicentes: bonos non solum mem pro-
narum, uerumetiam praeriuorum quoque ex-
hortatione efficere cupientes: ueram nisi fallor,
philosophiam non simulatam affectantes.
Fusus studii duae sunt positiones, publicum, et
priuatum. Publicum ius est quod ad statum rei
Romanae spectat. Priuatum quod ad singu-
lorum utilitatem: sunt enim quaedam publicè
iura, quaedam priuatum. Publicum ius in sa-
s, in sacerdotibus, in magistratibus consistit. Priuatum ius tripartitum est: colle-
m eremum est ex naturalibus praecipis, aut gentium, aut ciuilius. Ius natu-
e est quod natura omnia animalia docuit, nam ius illud non humani generis pro-
mune est, hinc descendit maris atque feminae coniunctio, quam nos matrimo-
m appellamus: hinc liberorum procreatio, hinc educatio: uidemus etenim ce-
e quoque animalia, feras etiam illius iuris perita censeri. Ius gentium est quo
res humanae utuntur, quod à naturali recedere facile intelligere licet: quia illud
nibus animalibus, hoc solis hominibus inter se commune sit.

II. POMPONIVS LIBRO SINGULARI INCIURDIA VELVTI ERGA DEVM
gio, ut parentibus et patriae pareamus.
III. FLORENTINVS LIBRO PRIMO INSTITVTIONVM VT VIM ATQUE
riam procullemus. Nam iure hoc euenit, ut quoque quilibet ob tutelam corporis
ecent iure facile extituerit, et cum inter nos cognationem quamdam natura con-
it, consequens est hominem homini insidiari nefas esse.

III. VLP. LIBRO PRIMO INSTITVTIONVM MANVMISSIONES
que iuris gentium sunt. Est autem manumissio de manu missio, id est datio libera

DE OFFICIO PROCONSULIS ET LE-
GATI. TIT. XVI.

VLP. LIBRO PRIMO DISPOSITIONVM

ROCONSULI ubique quidem proconsularia ius habet, sicuti æ-
que urbem egredius: potestatem autem non exercet nisi in ea pro-
uincia sola, quæ ei decreta est.

II. MARCIANVS LIBRO PRIMO INSTITVTIONVM OMNES
proconsulis statim, quæ urbem egressi fuerint, habent iurisdic-
tionem: sed non contentiam, sed uoluntariam: ut ecce manumitti apud eos possunt
tiam liberi, quam feru et ad aduocatus fieri. Apud legatum uero proconsulis nemo
manumittere potest, quia non habet iurisdictionem talem.

III. VLP. LIBRO SEXTO IN FIDELIUM NEC AD OPTA-
re potest, omnino enim non est apud eum legis actio.

III. IDEM LIBRO PRIMO DE OFFICIO PROCONSULIS OBSERVARE
proconsulem oportet, ne in hispanis praebendis oneret provinciam: ut Impera-
tor noster cum patre Auidio Seueriano reperiit. Nemo proconsulum fratres suos
habere potest: sed uice eorum multes manumitio in provinciis funguntur. Profi-
cilia autem proconsulibus melius quidem est sine uxore, sed et cum uxore potest: dum-
modo licet senatum Cotta et Messala consilium censuisse futurum, ut si quis uxore
eorum, qui ad officia pronunciantur, delinqueret: ab ipsis ratio et iudicia exigantur.